

WASHINGTON - Ṃt chuyên viên Y ṭ Hoa Ḳ báo đ̣ng hôm 19 Tháng Chín, là ṃt lọi mụi Phi Châu mang ṃm ḅnh ṃi ṭ ḥi ḥn là lọi mụi

mang ṃm ḅnh West Nile, ṭng gây ḥu qụ nghiêm tṛng cho vùng Ḅc Ṃ cách nay ṃt tḥp niên.

Bác Sĩ James Diaz, thục đ̣i ḥc Y khoa Louisiana University, cho bịt lọi mụi mang vi khụn Chikungunya đã lan kḥi Phi Châu ṭ năm 2005, gây nên các ̣ vi khụn và cḥt cḥc hàng lọt ṭi ̣n Đ̣ và đ̣o Reunion c̣a Pháp. Vi khụn này cũng đã đ̣c ghi nḥn ṭi Ý, và ḅt đ̣u lan ṛng, khịn ng̣i ta cũng đã ghi nḥn đ̣c ṭi ṇc láng gịng, là Pháp.

Bác Sĩ Diaz nói tịp:

“Chúng tôi c̣m tḥy ḥt ṣc lo ng̣i”, khi ông phát bịu trong ṃt cục ḥp ṿ các cḥng ḅnh truỵn lan qua các phi tṛng và đ̣ng hàng không, do c̣ quan đ̣c ḷp Ḥi Đ̣ng Nghiên C̣u Qục Gia c̣a Hoa Ḳ, ḅo tṛ-ṭ cḥc.

Ông gịi thích thêm:

“Không pḥi nḥ lọi vi khụn West Nile, ng̣i ta có tḥ cḥ ḅnh c̣ đ̣u nḥ hay đau ṇi c̣, tuy nhiên khi ḅ nhịm vi khụn Chikungunya, thì ng̣i đó cḥ c̣ cḥn ṣ ḷm ḅnh tḥt. Ḅnh này có tḥ nguỵ đ̣n tính ṃng. Qụ tḥt là ṃt căn ḅnh nguỵ hịm. Cho đ̣n nay cḥa có thục cḥng ng̣a.”

Ḅ nhịm vi khụn Chikungunya có tḥ gây nên c̣n ṣt, nḥ c̣ đ̣u, ṃi ṃt, ói ṃa, đau ḅp tḥt, ng̣a rất và đau các kḥp x̣ng, khịn ng̣i ta cḥ có tḥ di chuỵn ḅng cách cong g̣p con ng̣i i. Các trịu cḥng này có tḥ kéo dài nhịu tụn i hay c̣ nhịu tháng.

Vi khụn Chikungunya đã đ̣c tìm tḥy i ṇ đ̣u tiên ṭi Tanzania ḥi năm 1952.

Tên này có nghĩa là “làm cong con ng̣i ta” theo tḥ ng̣ Makonde, tḥ ng̣ nói i phía Ḅc Mozambique và phía Đông Nam Tanzania.

Vi khụn này có tḥ lan ṛng kḥp tḥ gịi, vì gịi đây nó cũng đã đ̣c lan truỵn qua lọi mụi c̣p c̣a Á Châu (Asian Tiger Mosquito), khịn vi khụn Chikungunya gịi đây cũng đã đ̣c tìm tḥy ṭi Á Châu, Phi Châu, Âu Châu, Ṃ Châu, Úc Đ̣i Ḷi và New Zealand (Tân Tây Lan).

Ṭi Hoa Ḳ, mụi mang vi khụn Chikungunya đã đ̣c tìm tḥy ṭi các vùng phía Nam, phía Đông Mississippi, cũng nḥ ṭi phía Tây Texas, Minnesota và New Jersey. (L.T.)

New layer...